

3.6.2021

Opetushallitus
lausuntopalvelu.fi

Asia: **Lausuntopyyntö ammatillisten perustutkintojen yhteisistä tutkinnon osista**

Viite: Lausuntopyyntönne diaarinumero OPH-1667-2021

Ammatillinen perustutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista ja yhteisistä tutkinnon osista. Yhteiset tutkinnon osat ovat viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen sekä yhteiskunta- ja työelämäosaaminen. Yhteiset tutkinnon osat ovat kaikissa perustutkinnoissa samanlaiset. Opetushallitus pyytää lausuntoa yhteisten tutkinnon osien osa-alueista. Nykyiset vastaavat tutkinnon osat ja niiden osa-alueet on uudistettu siten, että osaamistavoitteet on kuvattu aikaisempaa tarkemmin ja kaikissa osa-alueissa on yhtenäinen arviointikriteeristö. Tarkoituksena on, että kaikki ammatilliset perustutkinnot muuttuisivat 1.8.2022 siten, että uudistetut yhteiset tutkinnon osat tulisivat tällöin voimaan. Tutkinnon perusteet julkaistaisiin joulukuussa 2021 ePerusteet-palvelussa

Tutkinnon yhteisten opintojen kokonaisuus on tärkeä osa ammatillisen tutkinnon tuottaman osaamisen kokonaisuudessa. Opetusalan Ammattijärjestö kiittää mahdollisuudesta lausua

Ammatillisten tutkintojen perusteissa määritellään osaaminen, joka tutkinnon suorittaneella tulee olla. Osaaminen kuvataan tutkinnon osittain ammattitaitovaatimuksina ja osaamistavoitteina. Osaamisen arviointiin on määrätty arviointikriteerit. OAJ pitää perustutkintojen uudistamistyötä tärkeänä ja erityisesti arviointikriteerien yhtenäistämistä kannatettavana.

Muutoksen tavoite selkiyttämiseksi ja käytettävyyden parantamiseksi on myös kannatettavaa. Lisäksi OAJ pitää hyvänä, että valmistelutyöhön on osallistunut laajasti alan asiantuntijoita ja osa-alueiden opettajia. Etenkin näiden opintojen opettajien kokemus ja näkemykset on otettava tarkasti käyttöön, kun kokonaisuutta lausuntojen perusteella viimeistellään.

Tutkinnon yhteisten osien kokonaisuus merkitys on lisääntynyt ja tarve tämän osan osa-alueiden kautta hankitulle osaamiselle kasvaa. Työelämän jatkuva muutos, osaamisen uudistaminen ja jatko-opinnot edellyttävät entistä enemmän kykyä muuttua ja uudistaa osaamista.

Tutkintojen tuottaman osaamisen taso on asetettu korkeaksi, osaamistavoitteet ovat vaativia ja kattavia. Tämä on tärkeää niin työelämän kuin jatko-opintojen kannalta. OAJ haluaa korostaa, että ammatillinen koulutus on entistä vahvemmin väylä jatko-opintojen kautta työelämää. Tämän vuoksi tutkintojen osaamistavoitteet ja osaamisen arvioiti, on nähtävä myös suhteessa jatko-opintokelpoisuuteen.

3.6.2021

Tutkintoja on ei pidä arvioida pelkästään työelämän osaamistarpeista. Tulevaisuuden työelämässä tarvitaan osaavia kansalaisia ja omaa osaamistaan jatkuvasti kehittäviä toimijoita.

OAJ pitää valitettavana sitä, että ammatilliseen koulutukseen kohdistuneet mittavat leikkaukset näkyvät erityisesti yhteisten tutkinnon osien opintojen opetuksen resurssoinnissa. Tutkintojen tarkistamisen ja uudistamisen yhteydessä pitää voimavaroja lisätä, jotta uudistus pystytään toteuttamaan laadukkaasti.

Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden opiskeluvalmiuksien erot ovat suuret. Olemme tuoneet eri yhteyksissä esille, että opiskelijan HOKSn on kirjattava kunkin opiskelijan tarpeen mukainen riittävä määrä opettajan antamaa opetusta, tukiopetusta ja opinto-ohjausta. Tämä koskee kaikkia ammatillisen tutkinnon osia ja kokonaisuuksia. Erityisesti tutkinnon yhteisten osien kokonaisuuksiin liittyvissä osa-alueissa on tarvetta tukiopetukseen ja ohjaukseen.

OAJ pitää edesvastuuttomana tapauksia, jossa opettajan mahdollisuuksia opetuksen, opinto-ohjauksen ja muun ohjauksen sekä tuen antamiseen on vähennetty periaatepäätöksillä ilman opiskelijan todellisten valmiuksien huomioon ottamista. Olemme vaatineet ammatillisen koulutuksen lain ja asetuksen valmistelutyön yhteydessä säädettäväksi opetuksen ja opinto-ohjauksen määrästä, joka opiskelijalla on oikeus vähintään saada, kun hänellä ei ole aiemmin hankittua osaamista. Tämän säädöksen myötä opiskelijoiden mahdollisuus saada edes minimäärä opetusta olisi turvattu.

Ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden opiskeluvalmiuksissa on suuria eroja. Opettaja opetuksen, oppimisen pedagogian ammattilaisena osaa tunnistaa opiskelijoiden osaamistason ja ottaa sen huomioon opetusta suunnitellessaan ja toteuttaessaan sekä arviointia antaessaan. OAJ pitää opiskelijoiden tarpeista lähtevän opetuksen korostumista hyvänä. Opiskelijoiden on saatava opettajan antamaa opetusta, opinto-ohjausta ja erityistä tukea omista lähtökohdistaan. Tämä on kirjattava koulutuksen järjestäjiä velvoittavasti asetukseen, jotta tämä mahdollisuus on aidosti käytettävissä.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Heljä Misukka
koulutusjohtaja

Inkeri Toikka
erityisasiantuntija